

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๘๘
วันศุกร์ ที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายบรรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	(ลาการประชุม)
๓. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ****สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

๑. นายจันทพันธ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ แห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

๒. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ

๓. ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

๔. นายอริคม อินทุพุด

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์

๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๘๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ว่างมาตรา ๑๑๒/๒ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๑๒/๒

“มาตรา ๑๑๒/๒ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในวันฟ้องคดี เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกควบคุมตัวอยู่ก่อนแล้ว ตามมาตรา ๓๔/๑ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้พนักงานสอบสวนนำตัวบุคคลดังกล่าวไปที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในวันฟ้องคดี

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีที่เห็นสมควรให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกหมายจับ”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ่งสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑๒/๒ เป็นบทบัญญัติที่คณะอนุกรรมการร่างขึ้นใหม่ เพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา โดยสาระสำคัญของบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง เป็นการเพิ่มบทบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงมติให้ความเห็นชอบ รวมทั้งสอดคล้องกับบทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๔/๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่กำหนดว่ากรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ว่าจะหลบหนีภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด ให้มีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ก่อนฟ้องคดีได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๒/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๒/๒ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในวันฟ้องคดี เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกควบคุมตัวอยู่ก่อนแล้ว ตามมาตรา ๓๔/๑ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้พนักงานสอบสวนนำตัวบุคคลดังกล่าวไปที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในวันฟ้องคดี

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีที่เห็นสมควรให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกหมายจับได้”

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสอบถามว่า ความในวรรคหนึ่งที่มีการแก้ไขจากคำว่า “ไปที่ศาล” เป็นคำว่า “มาศาล” มีความหมายเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในทางปฏิบัติคู่ความต้องมาศาล นอกจากนั้น การแก้ไขจากคำว่า “ไปที่ศาล” เป็นคำว่า “มาศาล” เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในวรรคสองที่บัญญัติความว่า “แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาล”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๒/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๒/๒ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาล **ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการ** ในวันฟ้องคดี เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกควบคุมตัวอยู่ก่อนแล้ว ตามมาตรา ๓๔/๑ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้พนักงานสอบสวนนำตัวบุคคลดังกล่าว **ไปที่มาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการ** ในวันฟ้องคดี

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาล **ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการ** ในกรณีที่เห็นสมควร ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอให้ศาล **ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการ** ออกหมายจับได้”

มาตรา ๑๑๓

“มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้องในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่อุทธรณ์ ให้อัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ตามที่เห็นสมควร โดยในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องรับฟังความคิดเห็นของอัยการสูงสุดประกอบด้วย

มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการใช้สิทธิอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

นายรัฐภูมิ คำศรี เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. มีความเห็นว่า ควรเพิ่มบทบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ทุกกรณี มิใช่อุทธรณ์ได้เฉพาะคดีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษายกฟ้องคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์เท่านั้น

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้เป็นหลักการใหม่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอให้บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เนื่องจากในทางปฏิบัติกรณีการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้อุทธรณ์ได้เฉพาะผู้ต้องคำพิพากษาและต้องเป็นกรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่เท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า “คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา” ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะโจทก์ในการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิใช่ให้สิทธิแต่เฉพาะผู้ต้องคำพิพากษาเท่านั้นที่จะมีสิทธิอุทธรณ์

ประธานกรรมการสอบถามว่า หลักการในเรื่องสิทธิในการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของอัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากบัญญัติหลักการใหม่โดยมีสาระสำคัญว่า การอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช.หารือร่วมกัน ในกรณีที่อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถมีข้อตกลงร่วมกันได้ หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในอุทธรณ์ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นอุทธรณ์ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถดำเนินการได้หรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในหลักการเกี่ยวกับอำนาจการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้มีอำนาจฟ้องคดีคือ อัยการสูงสุด ส่วนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๓ ได้กำหนดหลักการในกรณีที่อัยการสูงสุดไม่อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ในทางกลับกันหากเป็นคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีแล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์คำพิพากษาก็ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้อัยการสูงสุดทราบเช่นเดียวกัน เนื่องจากสถานะในการดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ อัยการสูงสุดจะมีสถานะที่สูงกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๓ ควรกำหนดให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. หารือร่วมกันว่าจะอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการบ่งบอกรายละเอียดแห่งคดีว่าอัยการสูงสุดปฏิเสธไม่ฟ้องคดีทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องยื่นฟ้องคดีเองเท่ากับคดีนั้นอัยการสูงสุดไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาสำนวนการไต่สวนและการยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตั้งแต่เริ่มต้น การพิจารณาว่าจะอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์คำพิพากษาก็ควรเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่หากคดีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาเป็นคดีที่อัยการ

สูงสุดเป็นโจทก์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีสถานะเป็นเพียงเจ้าของคดีโดยมีอัยการสูงสุดทำหน้าที่เป็นทนาย หากเปรียบเทียบกับกรณื่อดำเนินคดีทั่วไปกรณีที่โจทก์หรือไม่นั้นผู้เป็นเจ้าของคดีจะเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะอุทธรณ์ฎีกาหรือไม่ แต่สำหรับการดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นการดำเนินการแทนรัฐ การจะอุทธรณ์หรือไม่ก็ควรกำหนดให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช.ปรึกษาร่วมกันก่อน กรณีที่ไม่สามารถตกลงร่วมกันได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อมีคะแนนเสียงเห็นชอบให้มีการอุทธรณ์ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมดที่มีอยู่ ส่วนเหตุผลที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เนื่องจากการอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นการดำเนินการที่กระทบต่อสิทธิของจำเลย และเพื่อความเป็นธรรมแก่จำเลย

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรเพิ่มบทบัญญัติที่เป็นการถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากกรณีให้อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ในทางกลับกันคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ไม่มีบทบัญญัติให้อัยการสูงสุดมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษายกฟ้องในคดีที่อัยการสูงสุดยื่นฟ้อง ทบทอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่แล้ว การจะอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาต่อไปหรือไม่เพียงใด ให้เป็นไปตามผลการหารือร่วมกันระหว่างอัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทบทยที่ขอตรวจที่ทบทยระยะเวลาสองสัปดาห์ให้หรือขอทบทยห้าวัน ในกรณีที่ให้ในกรณีที่หาข้อยุติไม่ได้ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีขอทบทยใช้สิทธิขัดด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้อุทธรณ์ได้ ตมยที่เห็นสงตย โดยในตมยที่สงตยสงก็ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นอุทธรณ์ต่อไป เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งเป็นผู้ฟ้องคดีมาแต่ต้น การจะอุทธรณ์หรือไม่ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับฟังความคิดเห็นของอัยการสูงสุดประกอบด้วย”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า บทบัญญัติในวรรคหนึ่งที่แก้ไขเพิ่มเติมใช้กับคดีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาในทุกกรณี เช่น พิพากษายกฟ้องหรือพิพากษาลงโทษจำเลย เป็นต้น ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในวรรคหนึ่งที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ทุกกรณีเช่นเดียวกับสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของจำเลย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในทางปฏิบัติการดำเนินคดีอาญาของอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี นั้น ถือว่าอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการมีสถานะเป็นทนายแผ่นดินการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลไม่ได้เป็นการอุทธรณ์ตามความต้องการของคู่กรณีที่ได้รับผลจาก

คำพิพากษา แต่เป็นอำนาจดุลพินิจของอัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ในการพิจารณาว่าจะอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินคดีทุจริตต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินคดีมาตั้งแต่ต้นซึ่งมีวิธีปฏิบัติลักษณะเดียวกับกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการในฐานะทนายแผ่นดินอุทธรณ์ฎีกาในคดีบางคดี ดังนั้น ควรมีบทบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับฟังความคิดเห็นของอัยการสูงสุดประกอบด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า กรณีที่กำหนดให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช.หารือร่วมกันนั้น ผลการหารือจะมีข้อสรุปแบ่งออกเป็นสี่แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นร่วมกันว่าให้อุทธรณ์ ซึ่งกรณีนี้จะไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ

แนวทางที่สอง อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นร่วมกันว่าไม่อุทธรณ์ ซึ่งกรณีนี้จะไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติลักษณะเดียวกับแนวทางที่หนึ่ง

แนวทางที่สาม อัยการสูงสุดเห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์ แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าควรอุทธรณ์ กรณีเช่นว่านี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้อุทธรณ์ ก็ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นอุทธรณ์

แนวทางที่สี่ อัยการสูงสุดเห็นควรอุทธรณ์ แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์ กรณีเช่นว่านี้จะมีการแก้ไขปัญหายังไง เนื่องจากหลักการที่บัญญัติในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๑๓ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมไม่ครอบคลุมกรณีที่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติตามแนวทางที่สี่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าควรอุทธรณ์ แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์ ต้องถือว่าเป็นกรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ กรณีเช่นว่านี้ต้องถือว่าเป็นการอุทธรณ์

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๘ วรรคสอง บัญญัติว่า “พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เทียบธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง และไม่ให้อำนาจเป็นคำสั่งทางปกครอง” บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๓ ที่กำหนดว่ากรณีที่อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. หาข้อยุติร่วมกันไม่ได้ และหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้อุทธรณ์ก็ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นอุทธรณ์นั้น จะถือว่าเป็นบทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๘ วรรคสอง หรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากเปลี่ยนหลักการที่บัญญัติในวรรคหนึ่งใหม่โดยมีสาระสำคัญว่ากรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าควรอุทธรณ์ก็ให้อัยการสูงสุดยื่นอุทธรณ์โดยไม่ต้องรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่หากเป็นกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจอุทธรณ์ได้ จะขัดต่อกระบวนการวิธีพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า กรณีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์หากกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์นั้น ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดหลักการในเรื่องการอุทธรณ์คำพิพากษา ควรกำหนดให้ผู้ที่เป็โจทก์ในการยื่นฟ้องคดีเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง เนื่องจากกรณีที่ย้ายการสูงสุดเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีโดยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้เข้ามาเป็นโจทก์ร่วม หรือในทางกลับกันกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีโดยที่ย้ายการสูงสุดไม่ได้เข้ามาเป็นโจทก์ร่วม การกำหนดให้ผู้ที่ไม่ได้เข้ามาเป็นโจทก์ร่วมมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาอาจเกิดปัญหาในทางพิจารณาชั้นอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ เนื่องจากอาจถือว่าผู้อุทธรณ์ไม่ใช่คู่ความในคดี จึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการในเรื่องสิทธิอุทธรณ์ตามที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๓ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ได้ถือว่าเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๘ วรรคสอง เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า “คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ผู้ทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา” ประกอบมาตรา ๑๙๕ วรรคเจ็ด ที่บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ตามวรรคสี่ และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคห้า ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

นางชิ้นสุนน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ ในหมวด ๖ ว่าด้วยอุทธรณ์ มาตรา ๖๐ บัญญัติว่า “คำพิพากษาของศาลให้ผู้ทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา” ประกอบมาตรา ๖๑ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้ทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์” ทั้งนี้ บทบัญญัติในเรื่องการอุทธรณ์ตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ จะกำหนดเฉพาะกรณีการอุทธรณ์คำพิพากษาของจำเลย แต่ไม่ได้บัญญัติกระบวนการในส่วนการอุทธรณ์คำพิพากษาของโจทก์

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ มาตรา ๖๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่ทั้งฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยในการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา อย่างไรก็ตาม หลักการพื้นฐานเรื่องอำนาจการฟ้องคดีตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ มาตรา ๒๓ กำหนดว่าผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ (๑) อัยการสูงสุด และ (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ อำนาจการฟ้องคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด ดังนั้น สถานะในการยื่นฟ้องคดีหรือการดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อัยการสูงสุดจึงมีสถานะที่สูงกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ หลักการที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กรณีที่ย้ายการสูงสุดเห็นว่าส่วนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อไม่สมบูรณ์

หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยืนยันว่าสำนวนการไต่สวนมีความสมบูรณ์ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเองได้นั้น จึงเป็นบทบัญญัติที่เป็นการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติและถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีได้เอง ดังนั้น ในกรณีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดี การบัญญัติกฎหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ไม่ได้เข้ามาเป็นโจทก์ร่วมหรือเข้ามาในคดีเป็นผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษานั้น เป็นการกำหนดหลักการที่ถูกต้องในรูปแบบการยกร่างกฎหมายหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยอมรับความจริงว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้จัดทำสำนวนการไต่สวน ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมทราบข้อเท็จจริงในคดีเป็นอย่างดี แม้ในชั้นการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง องค์กรของผู้พิพากษาจะมีการไต่สวนพยานอีกครั้งหนึ่งก็ตาม หากมีการอุทธรณ์คำพิพากษาทั้งการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมาย ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการเสนอพยานหลักฐานของอัยการสูงสุดยังไม่สมบูรณ์หรือยังขาดการนำเสนอพยานหลักฐานสำคัญบางอย่างซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่สามารถส่งผลกระทบต่อผลการพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร ดังนั้น การกำหนดให้เป็นดุลพินิจของอัยการสูงสุดแต่เพียงฝ่ายเดียวก็จะเป็นการลดบทบาทความสำคัญของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขั้นตอนการอุทธรณ์คำพิพากษา ทั้งนี้ แม้หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๓ วรรคหนึ่งที่แก้ไขเพิ่มเติมจะกำหนดให้มีกระบวนการหารือร่วมกันไว้แล้วก็ตาม แต่หากเกิดกรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ จะต้องมีบทบัญญัติเพื่อรองรับกระบวนการดำเนินการต่อไปได้ด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๓ ควรมีสาระสำคัญว่า คดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์หากอัยการสูงสุดเห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อัยการสูงสุดแจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ในทางกลับกันคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งอัยการสูงสุดทราบเช่นกัน ส่วนกรณีที่อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ว่าจะอุทธรณ์คำพิพากษาหรือไม่ ควรให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ที่เป็นผู้ยื่นฟ้องคดีเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นอุทธรณ์เพื่อให้มีการทบทวนคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ควรยกประโยชน์ให้แก่จำเลยโดยให้ถือว่าคดีนั้นไม่มีการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ทั้งนี้ อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องแถลงถึงเหตุผลของฝ่ายตนว่ามีความเห็นต่อคำพิพากษาอย่างไรให้ประชาชนได้รับทราบด้วย

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่าแนวคิดในการบัญญัติหลักการเรื่องการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีที่อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้โดยยกประโยชน์ให้แก่จำเลยโดยให้ถือว่าคดีนั้นไม่มีการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษานั้น เป็นบทบัญญัติที่เหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ เนื่องจากที่ผ่านมากการใช้ดุลพินิจในการอุทธรณ์คำพิพากษาในคดีสำคัญของอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ตาม ประชาชนตั้งคำถามถึงความเหมาะสมในการใช้ดุลพินิจว่ามีความ

เหมาะสมหรือไม่ อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ตกจำเลยที่มีการยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีอำนาจในการแทรกแซงการใช้ดุลพินิจของทั้งสององค์กรหากเกิดกรณีที่มีการแทรกแซงกระบวนการหารือนร่วมกันระหว่างอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. จนนำไปสู่การไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้เพื่อยกประโยชน์ให้แก่จำเลย จะทำให้ประโยชน์สาธารณะเสียไปหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์คณะผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นผู้พิพากษาที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ส่วนตัวยังเชื่อมั่นในระบบการพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากในทางปฏิบัติที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะต้องพิจารณาคัดเลือกผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาทำหน้าที่เป็นองค์คณะในการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งหากไม่มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในการดำเนินคดีตั้งแต่ชั้นการฟ้องคดี ก็เป็นการยากที่องค์คณะผู้พิพากษาที่พิจารณาอุทธรณ์จะพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบกับในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการในการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยใช้ระบบไต่สวนที่ศาลเป็นผู้มีบทบาทในการค้นหาความจริง จะเห็นได้จากคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีรับจำนำข้าวพบว่า องค์คณะผู้พิพากษาได้ตัดคำฟ้องในเรื่องกระบวนการพิจารณาคดีไม่ถูกต้องออก เนื่องจากการพิจารณาคดีในระบบไต่สวนศาลเป็นผู้มีบทบาทในการค้นหาข้อเท็จจริงในคดี จึงทำให้รูปแบบ วิธีการให้ความช่วยเหลือจำเลยโดยการร่างคำฟ้อง หรือทำสำนวนคดีอ่อน จึงไม่สามารถนำมาใช้กับคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

นายอริคม อินทุพุดดี ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เพื่อมิให้กระบวนการพิจารณาชั้นอุทธรณ์ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความแตกต่างกับการพิจารณาชั้นอุทธรณ์ของศาลยุติธรรมในคดีแพ่งหรือคดีอาญาทั่วไป รวมทั้งไม่กระทบต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๘ วรรคสอง ในเรื่องความเป็นอิสระในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์แล้วศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้อง หากอัยการสูงสุดเห็นว่าควรอุทธรณ์ก็ควรให้เป็นอำนาจดุลพินิจของอัยการสูงสุดในการพิจารณาโดยไม่ต้องรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบ แต่หากอัยการสูงสุดเห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์ ควรกำหนดให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. หารือนร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อยุติ แต่ในกรณีที่อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ก็ให้ยกประโยชน์ให้แก่จำเลยโดยถือว่าคดีนั้นไม่มีการอุทธรณ์

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ **“ในกรณีที่เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษายกฟ้องในคดีที่แล้ว ถ้าอัยการสูงสุดเป็นโจทก์ ทพทเห็นควรอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาต่อไป ให้ดำเนินการต่อไป แต่ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งเห็นควรไม่อุทธรณ์ ให้อัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบที่ขณะรับที่ทพทระยะเวลาอุทธรณ์ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในกรณีที่ ให้คณะทพททพท ป/ป/ช/ มีสิทธิขอใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ตมทที่**

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่คดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาชดเชยในคดีที่แล้ว ถ้าอัยการสูงสุดยื่นอุทธรณ์ ทพตเห็นควรอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาต่อไป ให้ดำเนินการได้ แต่ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งเห็นควรไม่อุทธรณ์ ให้อัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในกรณีที่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช./ มีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ตามที่เห็นสมควร โดยในทศพิศราชของคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ต้องและรับฟังความคิดเห็นของอัยการสูงสุดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วย ในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ การจะอุทธรณ์หรือไม่ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ในทศพิศราชอุทธรณ์ต่อทศพิศราชหนึ่งต้องชี้แจงเหตุผล ไม่ยื่นอุทธรณ์ในสวทของทศพิศราชทั้งหมดที่มีอยู่”

มาตรา ๑๑๔

“มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณา มอบหมายให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดี ดำเนินการว่าความหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลแทน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างมาตรา ๔ กำหนดบทนิยามที่หมายถึงเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ว่าอย่างไร

นายวิชัยพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างมาตรา ๔ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ และข้าราชการในสังกัดสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงข้าราชการ หรือพนักงาน ซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงานซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณามอบหมายให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช./ เป็นผู้ว่าคดีพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินทศพิศราชหรือดำเนินทศพิศราชพิศราชในชั้นศาลคดีแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ปัจจุบันการฟ้องคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ขอให้สหภาพนายความจัดหาทนายความเพื่อเป็นผู้ฟ้องคดีแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปรากฏว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คืนเงินค่าจ้างทนายความ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คืนเงินค่าจ้างทนายความนั้น เนื่องจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่าค่าจ้างทนายความที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จ่ายนั้นสูงเกินความจริง

นางชีนสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๘/๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการต้องยื่นคำร้องต่อศาลหรือมีอำนาจฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ แล้วแต่กรณี จะพิจารณามอบหมายให้พนักงานไต่สวนซึ่งมีวุฒิการศึกษาในระดับเนติบัณฑิตหรือวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางกฎหมาย และมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานดำเนินการดังกล่าวในศาลแทนในฐานะผู้รับมอบอำนาจ หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับทนายความสามารถดำเนินคดีในศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะจ้างทนายความเพื่อดำเนินคดีในศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ควรบัญญัติลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ ที่กำหนดว่าในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้เป็นเจ้าพนักงานในการดำเนินการสอบสวน หรือไต่สวน เพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกาลหรือเฉพาะเรื่องตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การดำเนินคดีในศาลเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเข้าไปในคดีในฐานะตัวแทนโจทก์ ซึ่งแตกต่างจากร่างมาตรา ๑๑๔ ที่เป็นกระบวนการดำเนินคดีหรือว่าความในศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณามอบหมายให้ ผู้ว่าคดี ป/ป/ช/ เป็นผู้ว่าคดีพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการสอบสวนหรือดำเนินตรวจสอบพิสวนในชั้นศาล แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตรา ๑๑๔/๑

“มาตรา ๑๑๔/๑ ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๑๔ เป็นผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินคดีในชั้นศาลและให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

การว่าความในชั้นศาลให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ซึ่งเป็นผู้ว่าคดีที่ได้รับแต่งตั้งที่มีสิทธิสวมเสื้อครุย เหนติบัณฑิตต้องสวมเสื้อครุยนั้นด้วย

นอกจากมีอำนาจว่าความตามวรรคสองแล้ว ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกพยานหรือบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือซักถามก็ได้ และให้มีอำนาจเป็นโจทก์ในการดำเนินคดีอาญา หรือดำเนินคดี ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ลงนามในคำฟ้องหรือคำคู่ความรวมถึงการว่าต่างหรือแก้ต่างในคดี ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นศาลอุทธรณ์ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการได้ด้วยตนเองอยู่แล้ว หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. หรือทนายความดำเนินคดีในศาล แทนก็ได้ ดังนั้น เสนอตัดร่างมาตรานี้ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๑๔/๑ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๑๕

“มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ตามมาตรา ๑๑๑ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ผิดหรือกระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัคร รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่ง ดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองของร่างมาตรานี้มีบทบัญญัติ เหมือนกับที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสามและวรรคสี่ ส่วนบทบัญญัติในวรรคสามเป็น บทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพ้นจากตำแหน่งตาม วรรคหนึ่ง การพ้นจากตำแหน่งนั้นไม่กระทบกระเทือนต่อกิจการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้นั้น ได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทน อย่างอื่นด้วย

นายอริคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า บทบัญญัติใน วรรคหนึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีสาระสำคัญเดียวกันกับที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติ ให้ความเห็นชอบ มาตรา ๑๗ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง

หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามหมวด ๖ อุทธรณ์ หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น” ในวรรคสาม มีความมุ่งหมายอย่างไร

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ มาตรา ๑๗ วรรคสอง จะไม่มีบทบัญญัติในส่วนที่บังคับเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนหลักการที่บัญญัติในวรรคสามเป็นหลักการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอให้เพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า กิจการต่างๆ ที่ผู้ต้องคำพิพากษาได้กระทำไปแล้วนั้นไม่ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ตกเป็นจำเลยจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ทันทีนับแต่วันที่ศาลประทับฟ้องและเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดจริงตามที่ฟ้องให้ถือว่าผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ประเด็นที่ต้องพิจารณากฎการหยุดปฏิบัติหน้าที่ ผู้นั้นยังคงมีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือไม่ ซึ่งในทางปฏิบัติสิทธิในการได้รับเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่น กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองซึ่งเป็นกฎหมายกลางได้กำหนดหลักการในเรื่องดังกล่าวไว้แล้ว ดังนั้น เสนอตัดความในวรรคสามออกทั้งวรรค

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๑๑๑ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ผิดหรือกระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

บทที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนสิทธิที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังที่กล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น”

มาตรา ๑๑๖

“มาตรา ๑๑๖ กรณีที่มีการฟ้องคดีผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี

อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้

สำหรับความเสียหายตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสียหายนั้นชดเชยค่าเสียหาย ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสอบถามว่า ความว่า “ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้” ในวรรคหนึ่ง ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ มีบทบัญญัติให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจออกคำสั่งหรือไม่ หากไม่มีบัญญัติไว้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีอำนาจในการดำเนินการได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ จะมีได้บัญญัติไว้ก็ตาม แต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็มีอำนาจดำเนินการได้ เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้บัญญัติให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า การพิจารณาคดีของศาลต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ หากกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความไม่มีกำหนดไว้ศาลย่อมไม่มีอำนาจดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในทางปฏิบัติกฎหมายสารบัญญัติหลายฉบับได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาได้ ซึ่งถือว่าเป็นการให้อำนาจศาลเป็นกรณีพิเศษในการพิจารณาคดีนั้นๆ นอกจากนี้บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ มาตรา ๑๐ ไม่ได้บัญญัติให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งที่ไม่ชอบ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งที่ไม่ชอบตามที่บัญญัติในวรรคหนึ่งหรือไม่

- มีกรรมการสอบถามว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๖ นำมาจากกฎหมายใด

นางชีนุสมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑๖ เป็นหลักการเดียวกับที่บัญญัติในมาตรา ๗๓/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดในระหว่างการพิจารณาคดีอาญา อาจทำให้กระบวนการพิจารณาคดีอาญามีความล่าช้า

- มีกรรมการสอบถามว่า การยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดตามความในร่างมาตรานี้ จะต้องยื่นภายหลังจากที่มีการฟ้องคดีอาญา หรือยื่นไปพร้อมกับคำฟ้องคดีอาญา

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดตามความในร่างมาตรานี้จะต้องเป็นการยื่นคำร้องภายหลังที่มีการฟ้องคดีอาญาแล้ว เพราะความในสวนท้ายของวรรคหนึ่งกำหนดไว้ว่า “อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้”

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตั้งข้อสังเกตว่า การยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดตามความในร่างมาตรานี้ มีลักษณะคล้ายกับการดำเนินคดีปกครองในระหว่างการดำเนินคดีอาญา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือไม่

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้มีการกำหนดไว้ในมาตรา ๗๓/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยกำหนดไว้ว่า “กรณีที่มีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นด้วยก็ได้”

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ที่ผ่านมาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองน่าจะไม่เคยรับคำร้องขอเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดตามความในร่างมาตรานี้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ที่ผ่านมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. เคยยื่นคำร้องขอเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย แต่ไม่ได้ยื่นคำร้องในทุกคดี

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสอบถามว่า ที่ผ่านมาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเคยพิจารณาวินิจฉัยคำร้องดังกล่าวหรือไม่อย่างไร

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญสามประการ คือ ๑. เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่กระทำทุจริต ๒. ลงโทษทางอาญาต่อผู้กระทำความผิด และ ๓. ดำเนินการกับทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบ การยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดความในร่างมาตรานี้น่าจะนอกเหนือวัตถุประสงค์ของกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้มีการยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดตามความในร่างมาตรานี้ ในคดีอาญาไม่น่าจะเป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหา เพราะการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำเนินการในระบบไต่สวนซึ่งศาลสามารถหาข้อเท็จจริงได้โดยด้วยตนเองจึงอาจทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเสียเปรียบในทางคดีได้

นางชีนุสมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า คำว่า “ศาล” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่ง หมายถึงศาลอื่นนอกจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เข้าใจคลาดเคลื่อนว่า คำว่า “ศาล” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่ง หมายถึงศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงเพิ่มความว่า “แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ไว้หลังคำว่า “ศาล” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่ง

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสองควรกำหนดบทลงโทษหน่วยงานของรัฐที่เพิกเฉยไม่ดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหายตามความในวรรคสองไว้ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหาย ก็ถือว่าผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ เป็นผู้กระทำละเมิดและต้องชดใช้ค่าเสียหายเอง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เมื่อมีการละเมิดเกิดขึ้นจะต้องมีการเรียกค่าเสียหายจากการละเมิดเป็นสำคัญ ส่วนการขอให้เพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบนั้น จะต้องดำเนินการให้มีการเพิกถอน และให้กระทำหรือมีคำสั่งใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งการขอให้เพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบเป็นการดำเนินการคนละระบบกับการดำเนินคดีอาญาตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีการเพิ่มความเป็นมาตรา ๗๓/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับความในร่างมาตรานี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยกำหนดให้มีการร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันเป็นการละเมิด และเรียกค่าเสียหายในระหว่างการดำเนินคดีอาญาได้ ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ทั้งนี้ มีการกำหนดให้นำความในมาตรา ๗๓/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ไปใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยโดยอนุโลม

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในการดำเนินคดีจำนำข้าว อัยการสูงสุดร้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายด้วยหรือไม่อย่างไร

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในการดำเนินคดีจำนำข้าว อัยการสูงสุดร้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายด้วย ตามจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนวณในชั้นการไต่สวนและชี้มูลความผิด

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสอบถามว่า การยื่นคำร้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวยื่นมาพร้อมกับคำฟ้องคดีอาญาหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การยื่นคำร้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวยื่นไปพร้อมกับคำฟ้องคดีอาญา

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตั้งข้อสังเกตว่า ความในร่างมาตรา ๑๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ไม่ได้กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความส่วนท้ายในมาตรา ๗๓/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ใช้คำว่า “อัยการสูงสุดอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นด้วยก็ได้” ทำให้สามารถยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ทุกศาล แต่ความส่วนท้ายของวรรคหนึ่งในร่างมาตรานี้ใช้คำว่า “อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้” ทำให้สามารถยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เพียงศาลเดียวเท่านั้น

นางชิ้นสุมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เหตุที่ความส่วนท้ายในมาตรา ๗๓/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ใช้คำว่า “อัยการสูงสุดอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นด้วยก็ได้” เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสงค์ให้มีการร้องขอให้ศาลอื่นที่มีเขตอำนาจดำเนินการกับกรณีดังกล่าวได้ด้วย เช่น ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า บรรทัดที่หนึ่งของวรรคหนึ่งในร่างมาตรานี้ใช้คำว่า “ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ดังนั้น คำว่า “ศาล” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่งในร่างมาตรานี้ จึงหมายถึงศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น ทั้งนี้ การใช้คำว่า “ศาล” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่งในร่างมาตรานี้ จะทำให้เกิดปัญหาว่า “ศาล” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่งในร่างมาตรานี้ หมายถึงศาลใด

- มีกรรมการสอบถามว่า การใช้คำว่า “ศาลที่พิจารณาคดีอาญา” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔/๑ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แทนคำว่า “ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่งในร่างมาตรานี้ เพื่อให้หมายความรวมถึงศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แล้วแต่กรณี จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคำฟ้องได้ยื่นต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คำร้องขอให้เพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดตามความในร่างมาตรานี้ ก็จะต้องยื่นต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเช่นเดียวกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาใน

การตีความว่าศาลที่มีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาหมายถึงศาลใด จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “**กรณีที่มิ**ในการฟ้องคดีผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้”

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า สำนักงาน ป.ป.ช. เข้าใจคลาดเคลื่อนว่าคำว่า “ศาล” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่งในร่างมาตรานี้ หมายถึงศาลอื่นที่มีเขตอำนาจ ทั้งที่คำว่า “ศาล” ในบรรทัดที่สี่ของวรรคหนึ่งในร่างมาตรานี้ หมายถึง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญา หากศาลเห็นว่าการดำเนินคดีในส่วนแพ่งจะทำให้การดำเนินคดีอาญาล่าช้า ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์ดำเนินการฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบในทางแพ่งเป็นอีกคดีหนึ่งได้ แต่ความในร่างมาตรานี้กำหนดบังคับให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิด โดยไม่มีอำนาจสั่งให้แยกฟ้องเป็นคดีต่างหาก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๖ **กรณีที่มิ**ในการฟ้องคดีผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้

สำหรับความเสียหายตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสียหายนั้นชดเชยค่าเสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นต่อไป”

มาตรา ๑๑๗

“มาตรา ๑๑๗ เมื่อความปรากฏจากการไต่สวนว่า ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใดๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจตัดออกทั้งมาตราก็ได้ เพราะเรื่องการริบทรัพย์สินมีการกำหนดไว้แล้วในร่างมาตรา ๔๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างมาตรา ๔๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กำหนดไว้อย่างไร

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๔๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กำหนดไว้ดังนี้

“มาตรา ๔๒ การริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ในการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินตาม (๑) ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าวิธีการอื่นที่จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแทนการริบทรัพย์สิน

หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้นในภายหลังก็ได้”

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า การริบทรัพย์สินตามร่างมาตรานี้เป็นการดำเนินการในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นคนละขั้นตอนกับการริบทรัพย์สินของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามร่างมาตรา ๔๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เหตุที่ต้องกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งริบทรัพย์สินตามความในร่างมาตรานี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินในระหว่างการไต่สวน

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า กรณีที่ยังมิได้มีการฟ้องคดีอาญาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่อาจมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินได้

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้สามารถดำเนินการริบทรัพย์สินก่อนการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า หากเป็นเช่นนั้นความในร่างมาตรานี้ก็ไม่เข้าซ้อนกับความในร่างมาตรา ๔๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เพราะการดำเนินการตามร่างมาตรานี้เป็นการดำเนินการก่อนฟ้องคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อาจขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินในระหว่างการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ เพราะในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่เป็นที่แน่นอนว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดจริงหรือไม่ ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวก่อนฟ้องคดีได้ หากผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์ยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินและสอบถามว่า การยึดและอายัดทรัพย์สินชั่วคราวกำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การยึดและอายัดทรัพย์สินชั่วคราวกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๖๕

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า การริบทรัพย์เป็นโทษในทางอาญาจึงต้องมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดเสียก่อน ศาลจึงจะกำหนดโทษริบทรัพย์ได้ การดำเนินการในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงน่าจะเป็นเรื่องของการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้ถูกกล่าวหาจะยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดและอายัดทรัพย์สินชั่วคราวได้อยู่แล้วตามความในร่างมาตรา ๖๕ ความในร่างมาตรานี้จึงอาจตัดออกทั้งมาตราได้

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้นำมาจากมาตรา ๑๒๓/๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ข้อบทที่ ๓๑

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๖๕ ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการขอให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวได้ ซึ่งเป็นมาตรการที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากกว่าการขอให้ริบทรัพย์ตามความในร่างมาตรานี้ โดยความในร่างมาตรานี้อาจแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๔๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. โดยกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืออัยการสูงสุดร้องขอให้มีการริบทรัพย์สินตามความในร่างมาตรานี้ด้วยทุกครั้งเมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล

- ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาหามาตรการและกลไกที่เหมาะสมในการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวได้อย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันมิให้ผู้ถูกกล่าวหาโยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินได้

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแก้ไขปรับปรุงความในร่างมาตรานี้ตามความเห็นของที่ประชุม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๗

มาตรา ๑๑๘ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตัดออก

มาตรา ๑๑๙

“มาตรา ๑๑๙ ในการร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินตามมาตรา ๑๑๗ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน และขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสั่งให้ชำระเงินหรือสั่งให้ริบทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนด

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิด แต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดให้เลขาธิการมีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นทั้งนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้มีการกำหนดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เรื่องการริบทรัพย์สินตามมูลค่า

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า การดำเนินการตามร่างมาตรานี้เป็นเรื่องการยึด อายัดทรัพย์สิน หรือเป็นการริบทรัพย์สิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินการตามร่างมาตรานี้เป็นเรื่องของการริบทรัพย์สินของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดให้เชื่อมโยงกับความในร่างมาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ซึ่งกำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินตามมูลค่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้เป็นเรื่องของการขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งริบทรัพย์สินตามมูลค่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนวณ

ส่วนความในร่างมาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เป็นเรื่องการสั่งให้รับทรัพย์สินตามมูลค่าตามที่ศาลคำนวณ

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้กับความในร่างมาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. มีการกำหนดเรื่องของการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินแตกต่างกัน โดยความในร่างมาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคำนวณโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ส่วนความในร่างมาตรานี้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะที่ใดจะมากกว่ากัน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า คำสั่งให้รับทรัพย์สินตามมูลค่าของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่อาจเลือกคำนวณได้เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ความในร่างมาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. จึงกำหนดให้ศาลคำนวณโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับหุ้นในตลาดหลักทรัพย์มาในราคาหุ้นละยี่สิบบาท แต่ในขณะที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินตามมูลค่า มูลค่าหุ้นดังกล่าวเหลือเพียงหุ้นละยี่สิบสตางค์ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องคำนวณราคาทรัพย์สินตามมูลค่าเพื่อมีคำสั่งรับทรัพย์สินอย่างไร

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องคำนวณจากมูลค่าหุ้นดังกล่าวในวันที่มีคำพิพากษา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การคำนวณมูลค่าตามร่างมาตรานี้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เลือกมูลค่าที่คำนวณได้มากกว่าได้

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า การคำนวณตามความในร่างมาตรานี้และร่างมาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

- มีกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะคำนวณมูลค่าทรัพย์สินอย่างไรในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับหุ้นในตลาดหลักทรัพย์มาในราคาหุ้นละสิบบาท ต่อมามีการปันหุ้นจนทำให้มูลค่าหุ้นเพิ่มขึ้นเป็นหุ้นละหนึ่งร้อยบาท จากนั้นผู้ถูกกล่าวหาขายหุ้นดังกล่าวทั้งหมดไปในราคาหุ้นละหนึ่งร้อยบาท และเมื่อขายหุ้นไปทั้งหมดแล้ว หุ้นดังกล่าวมีมูลค่าเหลือเพียงหุ้นละหนึ่งบาท

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องคำนวณจากมูลค่าในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับหุ้น ส่วนเงินกำไรที่ได้จากการขายหุ้น หุ้นละเก้าสิบบาท คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ต้องเสนอให้มีการรับด้วย เพราะเป็นดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินตามความในร่างมาตรา ๑๑๗ (๔) โดยความในร่างมาตรานี้ควรแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. เพื่อให้วิธีการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณา ร่างมาตรา ๑๑๙

ส่วนที่ ๒ การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

“ส่วนที่ ๒

การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อเสนอสืบที่ ๒ การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๙/๑

“มาตรา ๑๑๙/๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาหรือผลการไต่สวนคดีใดมีมูลว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมอย่างร้ายแรงและเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

เมื่อศาลฎีกาประทับฟ้องตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับ

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ดำเนินคดีในศาลแทนก็ได้ และให้นำมาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๔/๑ มาใช้บังคับ”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑๙/๑ ย้ายมาจากร่างมาตรา ๑๓๖ เดิม ซึ่งเป็นเรื่องการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และที่แยกออกมาบัญญัติไว้ในส่วนที่ ๒ ต่างหาก เนื่องจากการดำเนินคดีจะต้องมีการไต่สวนเช่นกัน แต่เมื่อมีการชี้มูลความผิดจะฟ้องคดีต่อศาลฎีกา ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า ความในร่างมาตรา ๑๑๙/๑ เป็นการล่อความมาจากมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นหลักการใหม่ และไม่ควรถูกบัญญัติให้มีกระบวนการไต่สวนที่ยุ่งยากและซับซ้อน ดังนั้น การบัญญัติถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๑๙/๑ ควรบัญญัติโดยนำถ้อยคำตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญน่าจะมีความชัดเจนและเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ความว่า “หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ซึ่งมีประเด็นพิจารณาว่า คำว่า “จงใจ” นั้นมีความหมายครอบคลุมไปถึงคำว่า “ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม” หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า คำว่า “ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม” น่าจะเป็นการกระทำที่มีลักษณะจงใจอยู่ในตัวแล้ว

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง...” ซึ่งเห็นได้ว่า ไม่ได้มีการบัญญัติคำว่า “จงใจ” ไว้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การบัญญัติถ้อยคำในตอนท้ายของร่างมาตรา ๑๑๙/๑ วรรคหนึ่ง ความว่า “ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย” ซึ่งการบัญญัติคำว่า “เสนอเรื่อง” อาจยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีหลักเกณฑ์ วิธีการ ในการเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาอย่างไร ดังนั้น ควรบัญญัติให้มีความชัดเจนว่า การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกานั้นจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในประเด็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ เสนอเรื่อง ควรบัญญัติเปิดช่องให้เป็นอำนาจของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้กำหนดในภายหลังได้

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า กรณีตามร่างมาตรา ๑๑๙/๑ นั้น เป็นการดำเนินการเพื่อถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งโดยวิธีการให้ศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยตามสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ดังนั้น กระบวนการไต่สวนควรนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการไต่สวนที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ การไต่สวน ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการไต่สวนทั่วไป ซึ่งสามารถนำมาใช้บังคับกับกรณีการไต่สวนในเรื่องการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม น่าจะเป็นการบัญญัติที่มีความเหมาะสมมากกว่า

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๑๙/๑ วรรคสอง เป็นการนำถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ มาบัญญัติ ซึ่งเป็นกรณีที่บัญญัติให้นำร่างมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับ ซึ่งร่างมาตรา ๑๑๕ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ โดยนำมาใช้บังคับกับกรณีการดำเนินคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๙/๑ วรรคสาม ที่บัญญัติให้นำมาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๔/๑ มาใช้บังคับ มีความหมายอย่างไร

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เหตุที่บัญญัติให้นำความในมาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๔/๑ มาใช้บังคับนั้น เนื่องจากร่างมาตรา ๑๑๔ จะเป็นเรื่องการให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถฟ้องคดีได้เอง และสามารถตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการคดีแทนได้ สำหรับกรณีของร่างมาตรา ๑๑๔/๑ นั้น ที่ประชุมได้มีมติให้ตัดร่างมาตรา ๑๑๔/๑ ออกไปแล้ว

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การดำเนินคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงนั้น ในอดีต คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินคดีด้วยตนเอง โดยไม่เคยมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือทนายความในการดำเนินการคดีแทนแต่อย่างใด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การดำเนินคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเป็นหลักการใหม่ ดังนั้น ในการเสนอเรื่องจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ โดยให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้กำหนด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรบัญญัติให้ศาลฎีกานำระบบไต่สวนมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

นายอริคม อินทุพุฒิ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ศาลฎีกาจะต้องนำระบบไต่สวนมาใช้ในการพิจารณาอยู่แล้ว เนื่องจากมาตรา ๒๓๕ (๑) บัญญัติให้นำความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับ ซึ่งมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว” ดังนั้น จึงเป็นการบังคับว่าศาลฎีกาจะต้องพิจารณาและพิพากษาคดีโดยใช้ระบบไต่สวน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า แม้ในรัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติให้ศาลฎีกาใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาพิพากษาคดีไว้แล้วก็ตาม แต่เพื่อความชัดเจนในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ก็ควรบัญญัติไว้ โดยนำถ้อยคำในรัฐธรรมนูญมาบัญญัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๙/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๙/๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อเท็จจริงหรือผลสรุปไต่สวนคดีใดมีข้อสงสัย และมีความเห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ผู้เห็นการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง และการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว

เมื่อศาลฎีกาประทับฟ้องเรื่องไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช./พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีในศาลแทนก็ได้ และให้บทมาตรา ๑๑๕ และมาตรา ๑๑๕/๑ มาใช้ บังคับ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๙/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๙/๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อเท็จจริงหรือผลสรุปไต่สวนคดีใดมีข้อสงสัย และมีความเห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ผู้เห็นการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง และการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว

เมื่อศาลฎีกาประทับรับฟ้องเรื่องไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้ผู้ว่าคดี ป/ป/ช/พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีในศาลแทนก็ได้ และให้ทั้งมาตรา ๑๑๕ และมาตรา ๑๑๕/๑ มาใช้ บังคับ”

จากนั้น นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. รายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับการพิจารณาในประเด็นต่างๆ ของที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ในประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. ประเด็นการพิจารณาร่างมาตรา ๓๑ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดทำมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้จัดทำ โดยเฉพาะประเด็นการวางนโยบายของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องไม่มีผลทำให้การทำงานของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งในประเด็นนี้หากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพบว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและไม่เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจในการสั่งให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไปตรวจสอบหรือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติร่างมาตรา ๓๑ ในลักษณะดังกล่าว มีความมุ่งหมายให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดิน โดยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีหน้าที่ต้องตรวจเงินแผ่นดินตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินก็มีอำนาจในการออกแนวนโยบายในการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อใช้ในการกำกับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

๒. ประเด็นการพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “ความเป็นอิสระ” ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ว่ามีความหมายเพียงใด และควรกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “กำกับ” ในการกำกับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่ามีความหมายเพียงใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “กำกับ” นั้น หมายความว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่ในการตรวจสอบว่าผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินใช้มาตรฐานในการตรวจเงินแผ่นดินและเป็นไปตามแนวนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่เท่านั้น การบัญญัติในลักษณะดังกล่าวเพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจเงินแผ่นดินโดยไม่ต้องเลือกตรวจเงินแผ่นดินตามมติของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าให้ตรวจสอบในเรื่องใด

๓. ประเด็นการพิจารณาเกี่ยวกับการสอบบัญชีของรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ว่าควรกำหนดให้บริษัทเอกชนที่ได้รับการรับรองในเรื่องการสอบบัญชีจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้สามารถดำเนินการสอบบัญชีให้แก่รัฐวิสาหกิจหรือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจหรือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีความประสงค์จะใช้บริษัทเอกชนที่ได้รับการรับรองในเรื่องการสอบบัญชีจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ดำเนินการสอบบัญชีนั้น รัฐวิสาหกิจหรือบริษัทดังกล่าวสามารถที่จะทำได้

แต่เมื่อใดที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้าตรวจสอบรัฐวิสาหกิจดังกล่าว สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ต้องดำเนินการสอบบัญชีรัฐวิสาหกิจดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากการตรวจสอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่ให้อำนาจในการตรวจเงินแผ่นดิน โดยรัฐวิสาหกิจดังกล่าวต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสอบบัญชีให้กับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินด้วย ดังนั้น กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินไม่สามารถที่จะไปบัญญัติให้รัฐวิสาหกิจสามารถจ้างบริษัทเอกชนสอบบัญชีได้ โดยรัฐวิสาหกิจดังกล่าวสามารถไปกำหนดในกฎหมายที่ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจนั้นๆ ให้สามารถจ้างบริษัทเอกชนตรวจสอบบัญชีได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่ถือว่าขัดกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นการตัดอำนาจในการที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเข้าไปสอบบัญชีของรัฐวิสาหกิจดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ในฐานะที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ

๔. ประเด็นการพิจารณาเกี่ยวกับข้อทักท้วงของสำนักงาน ป.ป.ช. ในประเด็นการบัญญัติให้อำนาจสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบแล้วดำเนินการไต่สวนเบื้องต้น ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. กระทำทุจริตเสียเอง โดยเห็นว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ไม่มีความรู้ความสามารถในด้านการไต่สวนการกระทำที่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ และอาจเป็นการบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญอีกด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้อำนาจสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในการไต่สวนเบื้องต้น เพื่อดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่กระทำทุจริตต่อหน้าที่ ไม่ได้เป็นการบัญญัติอันมีลักษณะที่เป็นการแย่งหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด และไม่เป็นการบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ แต่เหตุที่มีการบัญญัติในลักษณะดังกล่าวเพื่อเป็นการยืนยันในหลักการเรื่องการถ่วงดุลอำนาจระหว่างผู้ใช้อำนาจรัฐด้วยกันเอง อย่างไรก็ตาม การดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินนั้น ท้ายที่สุด สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ต้องส่งสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. สอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการไต่สวนเบื้องต้นไว้หรือไม่ เนื่องจากจะต้องนำกระบวนการไต่สวนเบื้องต้นที่กำหนดโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปใช้เป็นแนวทางในการไต่สวนเบื้องต้นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการไต่สวนเบื้องต้นเอาไว้ โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ออกหลักเกณฑ์และวิธีการในการไต่สวนเบื้องต้นเอาไว้ โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ต้องนำหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการไต่สวนเบื้องต้นกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ที่กระทำการทุจริตต่อหน้าที่เสียเองนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการโดยใช้วิธีการคัดเลือกบุคคลจากเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งสูงกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหา เช่นเดียวกับการตั้งคณะกรรมการสอบวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และหากต้องดำเนินการไต่สวนเจ้าหน้าที่คนดังกล่าวก็จะมีแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนขึ้นมาคณะหนึ่ง โดยมีการ ป.ป.ช. คนหนึ่ง เป็นประธานอนุกรรมการไต่สวน หลังจากนั้นคณะอนุกรรมการจะสรุปสำนวนการไต่สวนแล้วเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เห็นว่าการให้อำนาจ

สอบสวนแก่เจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. นั้น ไม่ควรบัญญัติโดยใช้คำว่า “ไต่สวนเบื้องต้น” แต่ควรบัญญัติให้อำนาจสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพียงแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วสรุปสำนวนส่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. น่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องของการบัญญัติถ้อยคำนั้น สามารถแก้ไขโดยให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจเพียงแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วสรุปสำนวนส่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. นี้ได้ แต่ก็ต้องบัญญัติให้เจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวมีอำนาจในการเรียกพยานหลักฐานเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาได้เช่นเดียวกันกับอำนาจในการเรียกพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๕ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยากรชำนาญการ
 นายเผ่าพันธุ์ นवलส่ง
 นิติกรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์